

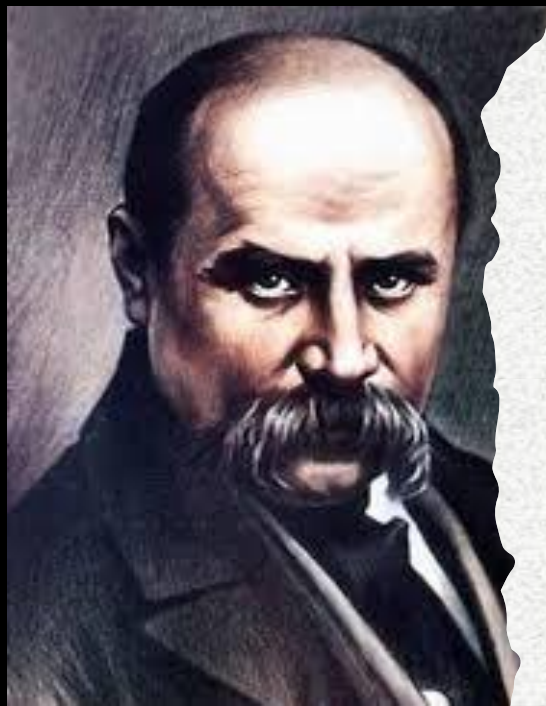

**«Шляхи
Шевченкової долі»,
до дня народження
Тараса Григоровича
Шевченко**

Тарас Григорович Шевченко —

видатний поет, художник, гордість і натхнення українського народу. Про життя та діяльність цього славетного майстра написано багато книжок. Та в біографії Кобзаря є й цікаві факти, відомі далеко не всім, зате вони повною мірою розкривають багатогранність характеру і таланту митця.

Великий Кобзар Тарас Шевченко цитати

«...Хто матір забуває,
Того Бог карає,
Того діти цураються,
В хату не пускають.
Не так тії вороги,
Як добрії люди —
І окрадуть жалкуючи,
Плачучи, осудять...»

«Нема раю на всій землі,
Та нема й на небі...»

«Учіться, брати мої,
Думайте, читайте,
І чужому наuczайтесь,
Й свого не цурайтесь.»

«В своїй хаті — своя правда,
І сила, і воля.»

Карл Брюллов

Павло Енгельгарт

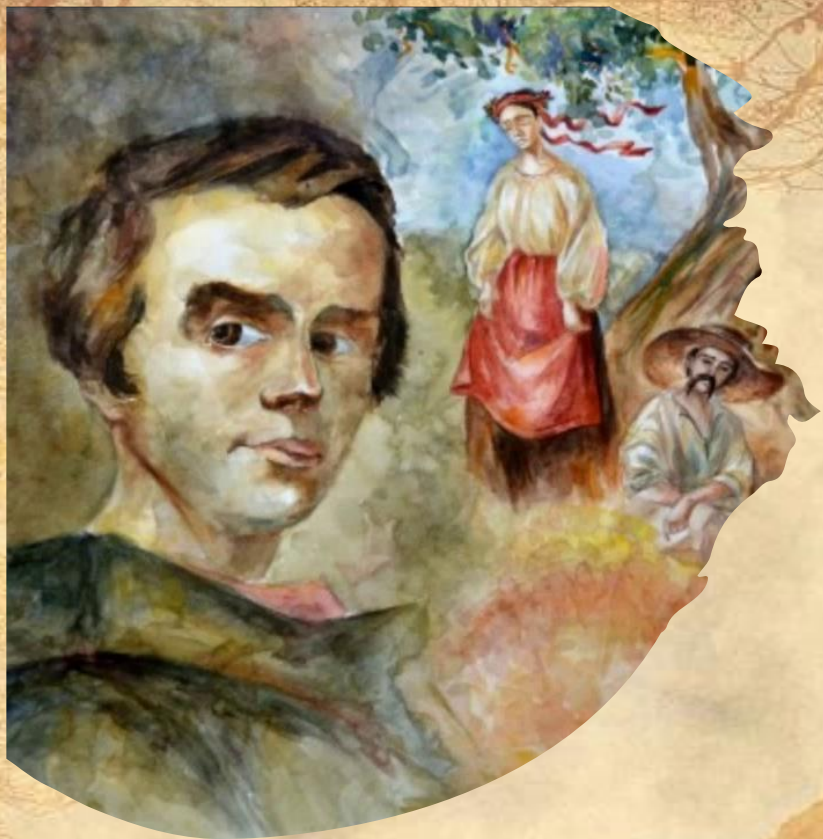

Василь Жуковський

Навесні 1838 року російський поет Василь Жуковський та художник Карл Брюллов вирішили викупити талановитого юнака із кріпацтва. Погодився відпустити Тараса і пан Енгельгарт, але запросив неймовірну на той час суму – 2500 рублів. Аби знайти потрібні гроші, Брюллов намалював вихователя спадкоємця престолу Жуковського, і друзі продали портрет з аукціону, участь у якому взяла й імператорська родина. Розіграш відбувся 22 квітня 1838 року, а вже 25 квітня Тарас отримав відпускну.

Репродукція картини Георгія Меліхова «Молодий Тарас Шевченко в майстерні К. Брюллова», 1947 р.

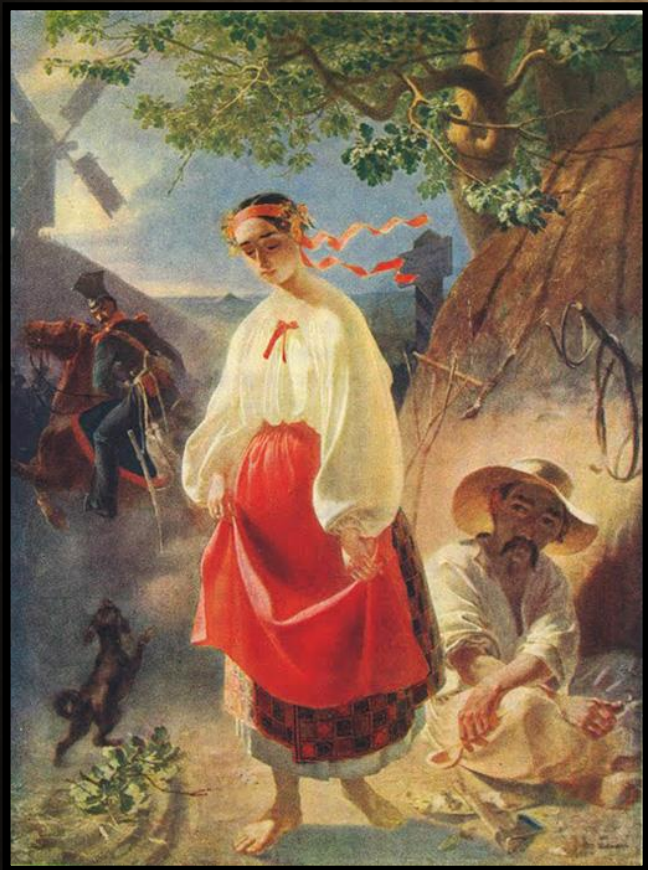
До наших часів в оригіналах і частково в гравюрах на дереві та металі дійшло 835 картин Шевченка. Їх виконано олією, тушшю, аквареллю, свинцевим олівцем, сепією та в техніці офорта. Проте лише незначна частина художніх творів має авторські підписи, а дати створення – ще менша.

*«Благо тобі, друже-брате, як є в тебе хата.
Благо тобі, як у хаті є з ким розмовляти.
Хоч дитина немовляца, і воно вгадає твої
думи веселії...»*

— *«Ми восени так и похажі...»; IX-X 1849, Раїм*

Катерина 1842

Світ, бачся, широкий,
Та нема де прихилитись
В світі самотнім.

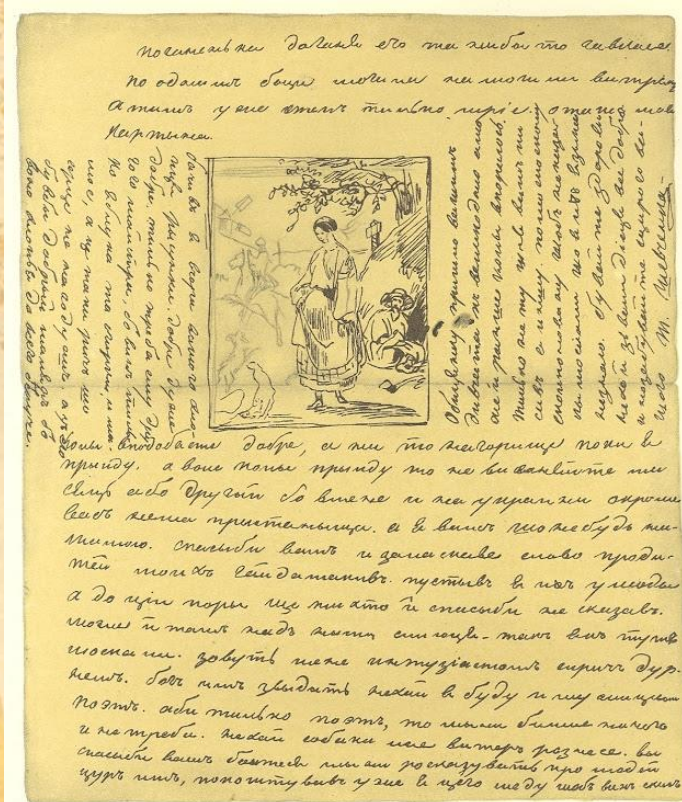
"Катерина"

На ній зображено саме той момент, коли російський офіцер покидає Катерину, від'їжджає на війну і вона, вже вагітна, опустивши голову, і нічого не бачачи від сліз, повертається в село.

В основу картини «Катерина» лягла однойменна поема Т. Шевченка.

Не слухала Катерина
Ні батька, ні неньки,
Полюбила москалика,
Як знало серденько.
Полюбила молодого,
В садочок ходила,
Поки себе, свою долю
Там занастила.

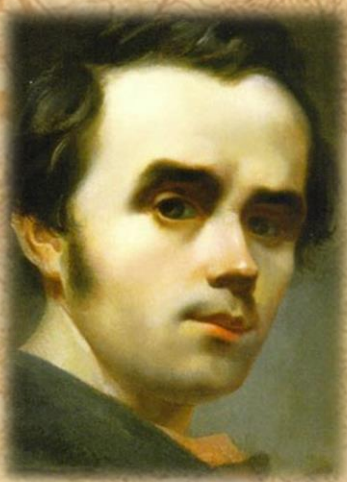
Начерк картини "Катерина" з листа до Г. Тарновського:

283. КАТЕРИНА.
Начерк картини. Олівець, чорнило, 25.1 1843.

Коли Тарас Григорович повернувся в Україну, то вирушив в Качанівку, до Г. Тарновського, куди і привіз "Катерину". Картина понад 50 років зберігалась у родині Тарновських і тільки в 1902 р., коли в Чернігові відкрився музей Українських старожитностей, "Катерину" побачив світ.

Портрет дівчини з собакою 1838

*«Жить би, жить, хвалити
Бога, кохатися в дітях, так
же ні...»*

Шевченко виконав цю композицію з натури, розширюючи жанр портрета. Застигла мить дитячої довірливості й теплоти живих істот приваблює щирістю і граційністю. Шевченкова робота мимоволі навіює спогади про інфанту Маргариту Веласкеса. Щодо особи портретованої є інформація колишнього власника твору В. Бацманова про те, що на портреті зображено доньку лейб-медика Федорова. Документального підтвердження цього знайти не вдалося.

Тарас Григорович Шевченко був людиною середнього зросту. Зберігся «Формулярний список про службу лінійного Оренбурзького батальйону №1» за 1853 рік, у якому зазначено зріст рядового Шевченка 2 аршини і 5 вершків, що дорівнює 164, 46 см.

Традиційно на портретах у підручниках Шевченко постає перед дітьми людиною похилого віку із суворим обличчям у високій шапці та кожусі. Насправді ж після звільнення колишній кріпак став модним портретистом у Петербурзі, мав добрий прибуток, а тому і вдягався досить модно. Так, у своєму щоденнику Тарас із задоволенням описував придбання ним за 100 рублів плаща-макінтоша.

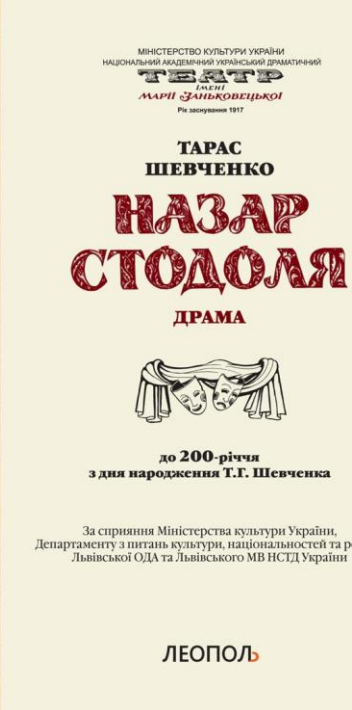
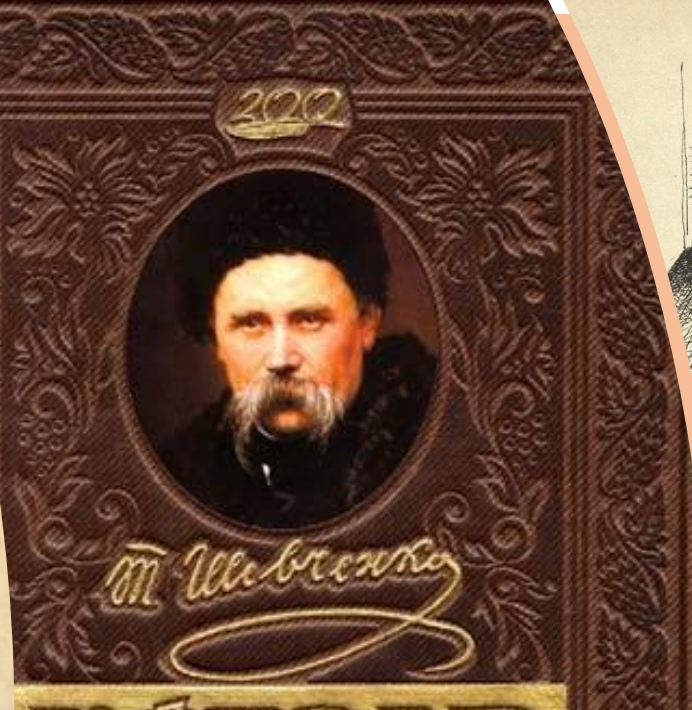
Циганка-ворожка 1841

Сцена ворожіння відбувається на тлі романтичної обстановки. Молода дівчина в українському вбранні простягла руку циганці та, відвернувшись від неї, насторожено слухає слова ворожіння.

Цю акварель Шевченко намалював у Санкт-Петербурзі 1841 р. під час навчання в Академії мистецтв у К. Брюллова.

*«Невесело на світі жить,
Коли нема кого любить.»*

Головний доробок Великого Тараса — **«Кобзар»**, у якому зібрано усі перлини з намиста його творчості. Проте мало хто знає, що у Шевченковій спадщині є і прозові твори, такі, як драма **«Назар Стодоля»**, і навіть повісті російською мовою. Щоправда, літературознавці погоджуються в думках, що написанні російською мовою на засланні повісті поступаються за мистецькою якістю віршованим творам. Можливо, тому вони так і не були надруковані за життя Кобзаря.

Знахар 1841

Ілюстрація Тараса Шевченка до однойменного твору Г. Ф. Квітки-Основ'яненка. Папір, олівець, туш, перо, пензель. Зліва внизу чорнилом підпис автора: Т. Шевченко. На звороті рисунок «Біля хворого».

К. Широцький вказує, що в Музеї української старовини В. В. Тарновського знаходились підготовчі ескізи до цієї ілюстрації. Але в каталозі цього музею, крім даного рисунка, ніякі підготовчі ескізи не зареєстровані.

*Страшно впасти у кайдани,
Умирать в неволі,
А ще гірше – спати, спати,
І спати на волі...*

"Минають дні минають ночі"

Стихъ пятый.

Влѣд-лять дѣ-шу пра-вед-ны-чу,
Кровь дѣ-бру о-су-дятъ,
Мы-ни Го-спѣ-дѣ при-стѣ-ны-ще
За-стѣ-ны-комъ бу-де.
И воз-дасть имъ за дѣ-ла ихъ
Кро-ва-ви лу-ка-ви,
По-гѣ-быть ихъ, и ихъ сла-ва
Ста-не имъ въ не-сла-ву.

Стихъ шестой.

Пса-лѣмъ нѣ-вѣй Го-спо-де-ви
И нѣ-ву-ю сла-ву
Вос-по-емъ чест-нѣмъ со-бѣ-ромъ.
Сер-цемъ не-лу-ка-вымъ,
Во-псал-ты-ри и тѣм-па-ни
Вос-по-емъ бла-га-я,
Я-ко Богъ ка-ра не-пра-выхъ
Пра-вымъ по-ма-га-е,
Пре-по-дѣ-ни-и во сла-ви
И на тѣ-хихъ ло-жахъ
Ра-ду-ют-ця, сла-во-слов-лять
Хва-лятъ и-мя Бо-же.

МОЛІТВИ.

Исусъ Христѣе, сынъ Божій святѣмъ дѣ-хомъ, воплощеннѣмъ одѣ пречистої и пренепорочної дѣвы Маріи, научае людеѣмъ беззаконныхъ слову правды и любви, единому святому закону. Людеѣ беззаконни не няли вѣры его и не вѣрили святому слову, и распяли его на крестѣ, а азбѣйниками, яко усѣбныка и голы, святѣи ученики его роземли слово правды и любви, и олітву.

иже еси на небесѣхъ! да свѣда прійдетъ царство Твое, да я, яко на небеси и на землѣ, и всѣ существныи даждь намъ днѣсь и гдѣ наша, яко же и мы оставимъ нашимъ и не введемъ насъ во искушѣніе, а избави насъ отъ лукаваго. и да будетъ царство, и сила, и слава во

БУКВАРЬ ЮЖНОРУССКІЙ.

1861 року.

Цена три копѣйки.

САНКТ-ПЕТЕРБУРГЪ.

Въ печати Роговфельдена и ко.

В останній рік свого життя Тарас Шевченко власним коштом видав «Букварь южнорусскій», за яким навчатися грамоті рідною мовою мали дорослі українці в недільних школах. Буквар містив азбуку з друкованими та прописними літерами, тексти для читання, цифри, таблицю множення, переспіви Псалмів Давидових та п'ять щоденних молитов. Однак згодом Буквар був заборонений і вилучений з метою нерозповсюдження недільними школами. І це, не зважаючи на те, що «ничего в себе противного законам не заключает», як говорилося у доносі.

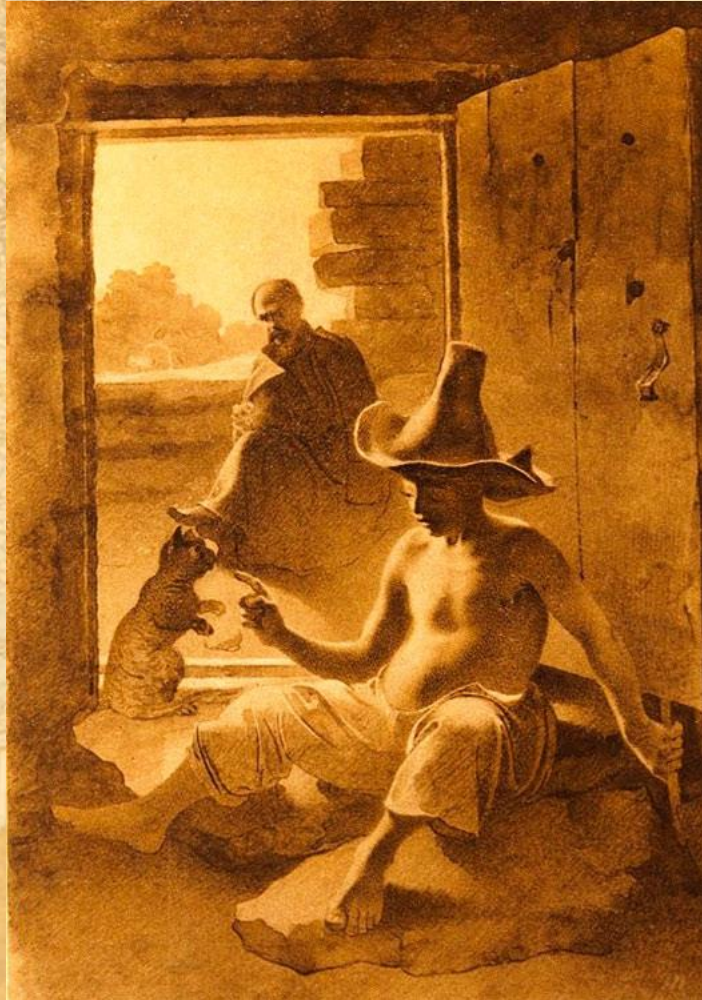
Селянська родина

1843

Художник написав картину під час першої подорожі до України. В цьому реалістичному, далекому від академічних канонів, полотні Шевченко відтворив родинну сцену біля хати: молоде подружжя втішається першими кроками своєї дитини. Сніп сонячного проміння падає на стіну хати, на обличчя, увиразнює білий одяг чоловіка і сорочку жінки, відбивається рефlekсами на голові дитини, на дідові, що гріється на призьбі. Світло є виразником змісту. За його допомогою художник виділяє головних персонажів, моделює складки одягу, особливо сорочку чоловіка, відтворює простір та повітря, яким наче напоєно картину.

**Т. Г. Шевченко
і казахський хлопчик**

**Сон бабусі і внучки
(копія з акварелі К.
Брюллова, 1839-1840)**

*За Каневом, на горах, аж на чолі,
Де унизу Дніпро щось гомонить, —
Могила єсть. Її дощі поволі
Розмили вкрай: дубовий хрест
лежить;*

*І щовесни згори рвуть хвилі глину,
Обвалюють у воду береги, —
Щоб вирвати в недбальців домовину
Й на дні сховать останки дорогі...*

Існує дві могили Тараса Шевченка. Перша знаходиться у Петербурзі на Смоленському кладовищі, друга — на Чернечій горі поблизу міста Канів. Справа в тому, що, відчуваючи наближення смерті, Кобзар просив поховати його на Батьківщині. І через 58 днів за клопотанням Михайла Лазаревського Тараса було перепоховано в Каневі.

Список літератури:

Шевченко Т. **Зоре моя вечірняя** : вірші : для дошк. віку
/ Т. Шевченко. - Київ : Веселка, 1985. - 16 с.

Шевченко Т. Г. **Дневник** / Т. Г. Шевченко; ред., вступ. ст. и
примеч. И. Я. Айзенштока. - М. : Гослитиздат, 1954. - 338 с.

Шевченко Т. **Катерина** / Т. Шевченко. - Київ : Дніпро,
1973. - 64 с. - на укр.яз. - на фр.яз.

Шевченко Т. Г. **Повести** / Т. Г. Шевченко. - Київ :
Дерлітвидав, 1964. - : 709.

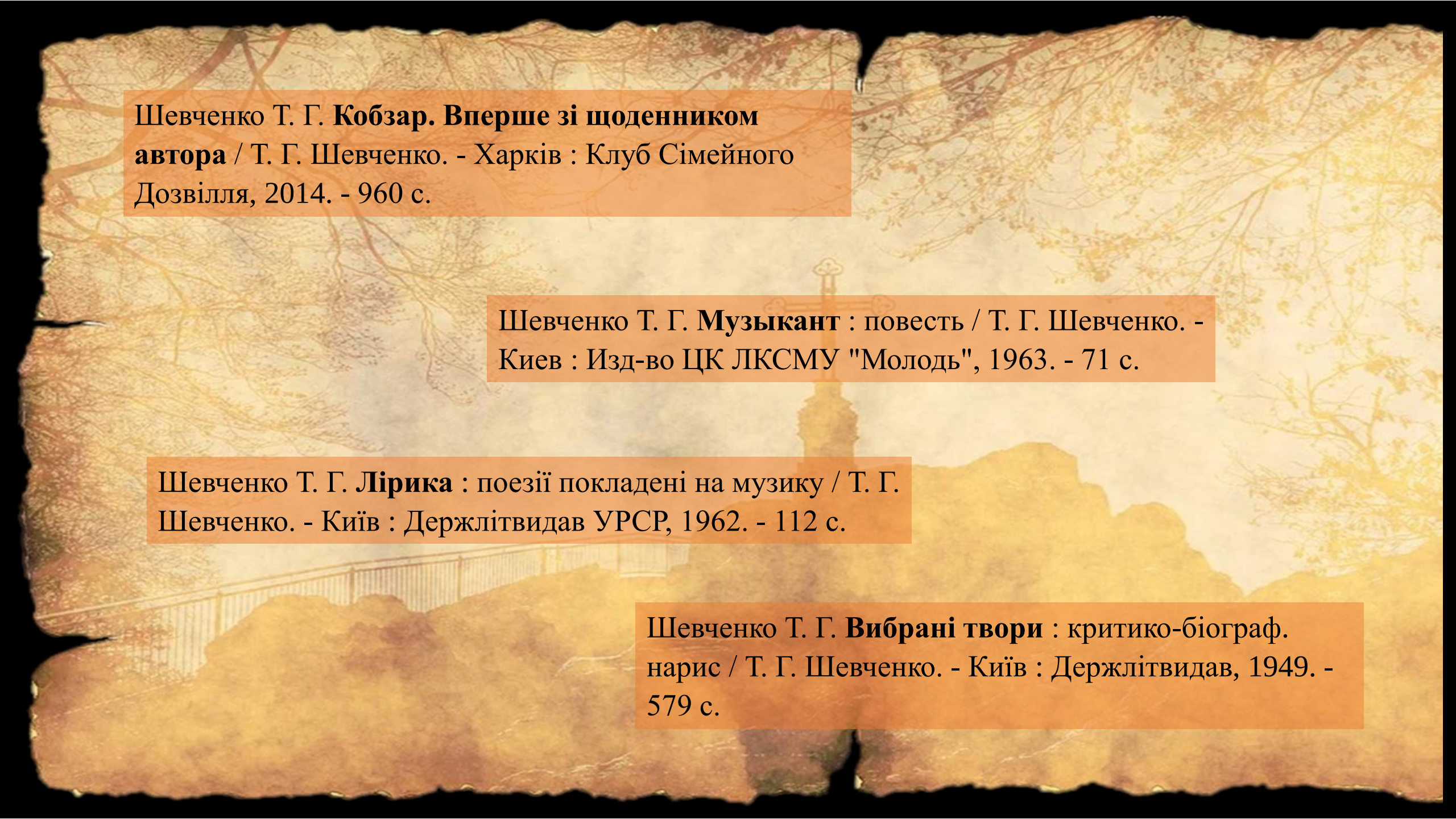

Шевченко Т. Г. **Твори** : в 3 т. Т. 1. Поезії / Т. Г. Шевченко. - Київ : Держлітвидав, 1955. - 675 с.

Шевченко Т. Г. **Твори** : в 3 т. Т. 2. Повісті / Т. Г. Шевченко. - Київ : Держлітвидав, 1955. - 762 с.

Шевченко Т. Г. **Твори** : в 3 т. Т. 3. Драматичні твори. Журнал. Вибрані листи / Т. Г. Шевченко. - Київ : Держлітвидав, 1955. - 640 с.

Шевченко Т. Г. **Садок вишневий коло хати** : вірші / Т. Г. Шевченко. - Київ : Веселка, 1982. - 46 с.

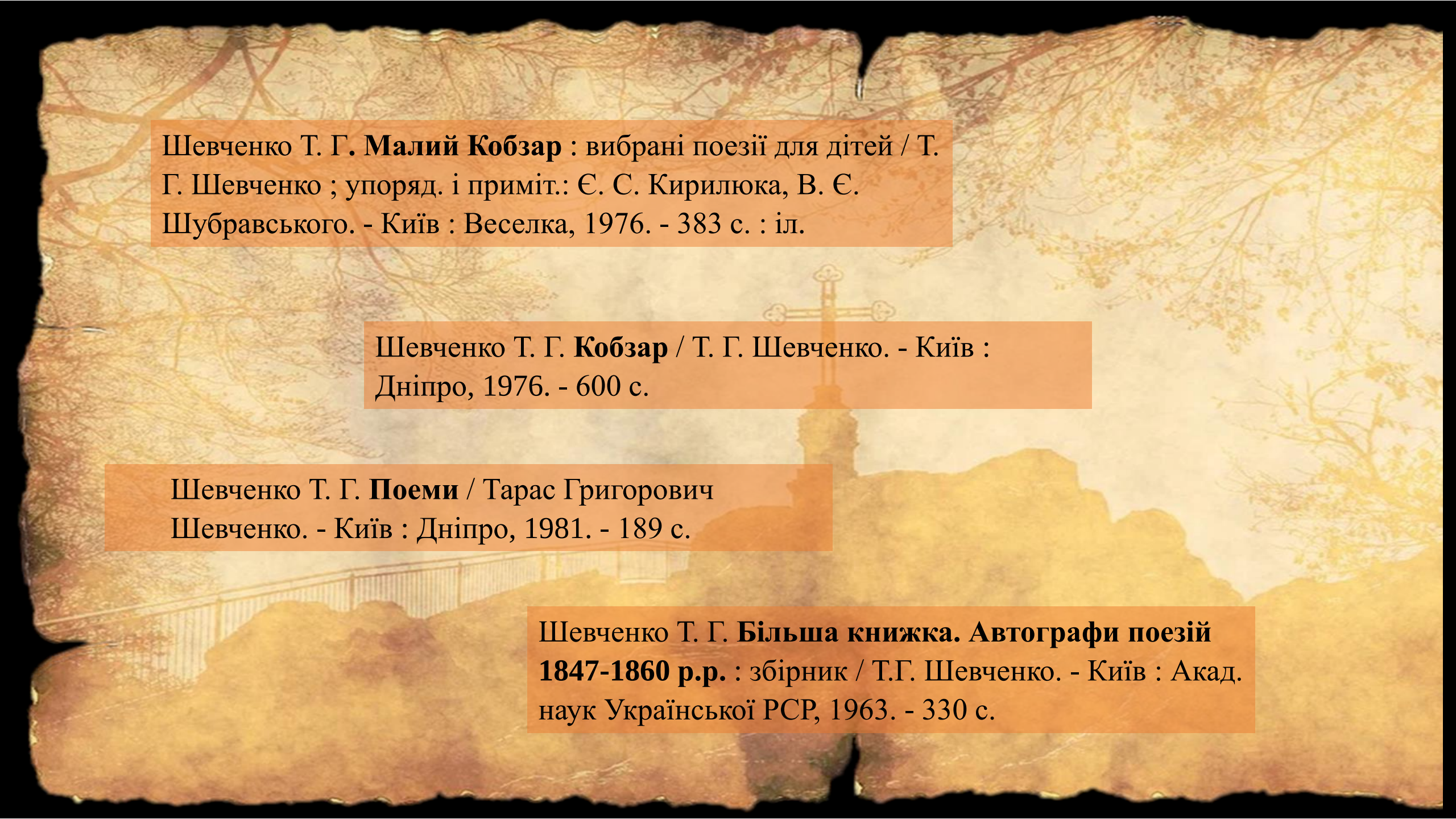

Шевченко Т. Г. **Кобзар. Вперше зі щоденником автора** / Т. Г. Шевченко. - Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2014. - 960 с.

Шевченко Т. Г. **Музикант** : повість / Т. Г. Шевченко. - Київ : Изд-во ЦК ЛКСМУ "Молодь", 1963. - 71 с.

Шевченко Т. Г. **Лірика** : поезії покладені на музику / Т. Г. Шевченко. - Київ : Держлітвидав УРСР, 1962. - 112 с.

Шевченко Т. Г. **Вибрані твори** : критико-біограф. нарис / Т. Г. Шевченко. - Київ : Держлітвидав, 1949. - 579 с.

Шевченко Т. Г. **Малий Кобзар** : вибрані поезії для дітей / Т. Г. Шевченко ; упоряд. і приміт.: Є. С. Кирилюка, В. Є. Шубравського. - Київ : Веселка, 1976. - 383 с. : іл.

Шевченко Т. Г. **Кобзар** / Т. Г. Шевченко. - Київ : Дніпро, 1976. - 600 с.

Шевченко Т. Г. **Поеми** / Тарас Григорович Шевченко. - Київ : Дніпро, 1981. - 189 с.

Шевченко Т. Г. **Більша книжка. Автографи поезій 1847-1860 р.р.** : збірник / Т.Г. Шевченко. - Київ : Акад. наук Української РСР, 1963. - 330 с.

Використані джерела:

<https://taras-shevchenko.com.ua/ua/roboty/ciganka-vorozhka.htm>

<http://museum.net.ua/skarbi-muzeiv-ukraini/>

<https://pm-lntu.lutsk.ua/2019/03/09/10-tsikavyh-faktiv-pro-tarasa-shevchenka/>

The background is a watercolor illustration of a landscape. In the foreground, there are rolling hills or mounds of earth in shades of yellow, orange, and brown. A metal railing or fence runs across the middle ground. In the background, a multi-tiered pagoda or stupa is visible, partially obscured by a misty or hazy atmosphere. The sky and the upper parts of the image are filled with delicate, branching lines representing bare trees or foliage in warm, autumnal tones. The overall style is soft and painterly.

Дякуємо за увагу!